

104 Hoorde ik de kinderen zingen

‘Jullie bepalen in wat voor wereld jullie kinderen opgroeien. Staan wij wel op jullie prioriteitenlijst?’

Het zijn woorden van de toen 12-jarige Severn Cullis-Suzuki, tijdens de 1e International Earth Summit in Rio de Janeiro, 1992. Media meldten toen: de wereld zweeg vijf minuten. Zo kort maar bij zo'n vraag?!

Hebben wij – ouders van toen – 27 jaar later haar vraag adequaat beantwoord of zwijgen wij nóg steeds? Staan de kinderen van nu op onze prioriteitenlijst? Of is ‘*Samen voor ons eigen*’, de lijfspreuk van De Tegenpartij¹, anno 2019 de onze?

Hoe komt het dat zovelen zwijgen als het gaat om de toekomst van de jeugd? Voor het eerst in de geschiedenis bepaalt de mens de kwaliteit van onze biotoop. Zwijgen we vanwege onze verantwoordelijkheid voor ons verleden, onze onzekerheid over onze eigen toekomst, ons gebrek aan morele moed om terug en vooruit te kijken?

Nu ik deze woorden op 23 maart 2019 schrijf dringt de volgende onverbiddelijke werkelijkheid zich aan mij op: ik leef nu al 27.663 dagen; ik ben 538 dagen dichterbij de 90 dan bij de 60 jaar. Dat klinkt allemaal best oud, ik heb veel verleden. Dat voelt echter niet zo. Ik houd van bloemen, maar de geliefde ‘geraniums in de vensterbank’ zijn aan mij niet besteed. Niettemin: elke dag neemt mijn verleden toe. Wat is er van mijn verleden geworden? De veelgehoorde kreet ‘*Kijk niet achterom, leef in het heden*’ is vals. Wie weigert achterom te kijken ontkent zichzelf en zijn verantwoordelijkheid.

Onder mijn bloglezers zijn zowel veel ouderen met een groot verleden als veel jonge(re) mensen met nog een grote toekomst – hopen we. Hebben wij ouderen wat met de toekomst van de jongeren van nu? Ik zoek naar het antwoord op die vraag.

Als man van 75 jaar kan ik de feiten niet beter verwoorden dan zo: ‘Onze wereld wordt opgeofferd zodat een klein groepje mensen veel geld kan verdienen. Onze biotoop wordt opgeofferd zodat de rijken in landen als het mijne in luxe kunnen leven.’ Dat zijn wel de feiten maar niet mijn woorden. Ze zijn van de toen 15-jarige Zweedse klimaat-activist Greta Thunberg in een toespraak op de klimaatop in Katowice, 2018. Ze zei ook: ‘Jullie zeggen meer van jullie kinderen te houden dan van wie ook, maar toch stellen jullie hun toekomst voor hun ogen.’²

Zo spreken jongeren van nu ons aan. En wat is het antwoord van nogal wat ouderen? Slachtoffergedrag! Dat klinkt zo: ‘De oudere generatie wordt vaak niet serieus behandeld, neerbuigend soms als onmondig weggezet. [... Ouderen] worden als lastfactor beschouwd...’³ Zo maken ouderen zichzelf slachtoffer en dat verdraag ik niet. Slachtoffergedrag leidt tot kernen en zwijgen, terwijl er nog zoveel niet is gedaan en gezegd! De maatschappelijke scheidslijnen lopen niet tussen ouder en jonger maar tussen rijk en armer. Geld is de discriminerende factor als het gaat om maatschappelijke kansen, toegang tot het publieke leven, de kosten van de klimaattransitie, zelfs de gemiddelde levensduur. De analyse van Greta Thunberg snijdt ook in Nederland hout: het klimaat wordt bedreigd en de welvaartsongelijkheid is ongekend groot en groeit nog steeds. Je frons je wenkbrauwen? In 2006 waren er in Nederland 72.000 miljonairs. In 2016 al 112.000. Maar liefst 44% van het vermogen van alle huishoudens is in het bezit van slechts 112.000 miljonairs. Ruim driekwart daarvan is vijftig jaar of ouder. Van alle ontwikkelde landen kent de VS de grootste welvaartsongelijkheid. De rijkste 10% bezit daar 79% van alle welvaart. Welk land staat tweede? Inderdaad, Nederland! De rijkste 10% van ons volk bezit 68% van de welvaart. Wat nu, ben je verbaasd?⁴

Wat staat ons ouderen nu te doen? Welke toekomst is er voor de jeugd van nu, als het klimaat verslechtert en de welvaartsongelijkheid toeneemt? Wij ouderen moeten ophouden met slachtoffergedrag, ophouden te schamperen over jeugd, ophouden ze klein te houden, we moeten ze macht geven om te werken aan hún toekomst en ze daarin steunen. Ouderen en jongeren kunnen samen veel bereiken. Zie wat de toen 76-jarige Bernie Sanders twee jaar geleden teweegbracht bij jongeren in Amerika, hoe hij ze mobiliseerde, hoe velen van hen maatschappelijk actief werden en bleven. Luis-ter naar de 85-jarige Jan Terlouw.⁵ De oud-politicus sprak over het gebrek aan vertrouwen en een verwoest klimaat. Hij oogstte veel bijval, vooral ook onder jongeren. 'Ik heb een prachtig leven gehad, ik wil dat jullie dat ook hebben,' zei hij met tranen in z'n ogen. Kafka schreef in een van zijn brieven: 'Je moet jongeren vertrouwen en daarmee hoop op de toekomst geven.'⁶ Onze jeugd heeft recht op dromen, niet op nachtmerries. Jeugd van (toen) 12 en 15 en ouderen van 76 en 85 vinden elkaar daarin.

Is er een goed recept tegen slachtoffergedrag, tegen te weinig aandacht voor de toekomst van de jeugd? Ja: luister naar zingende kinderen. Dat verbaast je? Willem Wilmink begreep het, getuige zijn lied *Zingende kinderen*⁷. Het is bekend, Wilmink kon heel erg somberen. Het verbaast daarom niet dat hij schrijft: 'Ik wou dat ik een boodschap had aan wat mooi is en volmaakt'. In zijn lied lukt hem dat echter niet. Tot ...:

En ik weet niet hoe 'k dit rijmen kan
 Met wat me gisteren overkwam:
 Was ik langs een school gelopen
 Stonden daar de ramen open
 Hoorde ik de kinderen zingen

 Kon mijn tranen
 Lang vergeten tranen
 Niet bedwingen

Het werkt echt! Loop eens langs een school. Haal zo nodig de dopjes van je smartphone uit je oren, luister naar zingende kinderen. Sta jezelf toe dat je tranen in je ogen krijgt. Wie kinderen hoort zingen kan toch niet met droge ogen beweren dat we ons niet druk hoeven te maken over de vraag welke toekomst zij hebben?! Het is onmogelijk om van kinderen te houden en toch – voor eigen gewin – hun toekomst te stelen.

'Hoorde ik de kinderen zingen...'

En toen?

1. De volledige speech van Greta Thunberg hoor en zie je [hier](#)
2. De Tegenpartij van F. Jacobse en Tedje van Es, een vondst van Van Kooten en De Bie, 1979
3. Beginselprogramma 50PLUS
4. Meer weten over miljonairs? Klik [hier](#); meer weten over de welvaartsongelijkheid? Klik [hier](#)
5. Jan Terlouw spreekt na te zijn geïnterviewd: [Het pleidooi van Jan Terlouw](#)
6. Deze woorden zijn het motto van mijn scriptie over werkende jongeren, Sociale Academie Groningen, 1969
7. Op de LP *Liedjes van de koude grond* – gezongen door Joost Prinsen, muziek Harry Bannink; 1977

Muziek 25 1. Adele Bloemendaal zingt het lied [Zingende Kinderen](#); ik kon de muziek van Joost Prinsen helaas niet meer vinden. Luister ook naar de bijzondere vondst van Bannink. Hij vlecht na 'Hoorde ik de kinderen zingen' tussen de liedmelodie twee regels van een ander lied dat heel vroeger – in elk geval ook door mij – op christelijke scholen werd geleerd: 'Zie de leliën op het veld, zie hoe schoon zij bloeien'. Geniaal!

2. The Cambridge Singers, jonge mensen zingen hemelse muziek, 16^e eeuw! [Thomas Tallis – If Ye Love Me](#)
  3. Kinderliedjes zien en horen? Voor de kleinsten tot schoolgaande kinderen: [kinderliedjes-filmpjes](#)
- Mijn kleinzoon Jesper heeft er ook nu voor gezorgd dat jij deze nummers hier kunt beluisteren! Jong helpt oud!